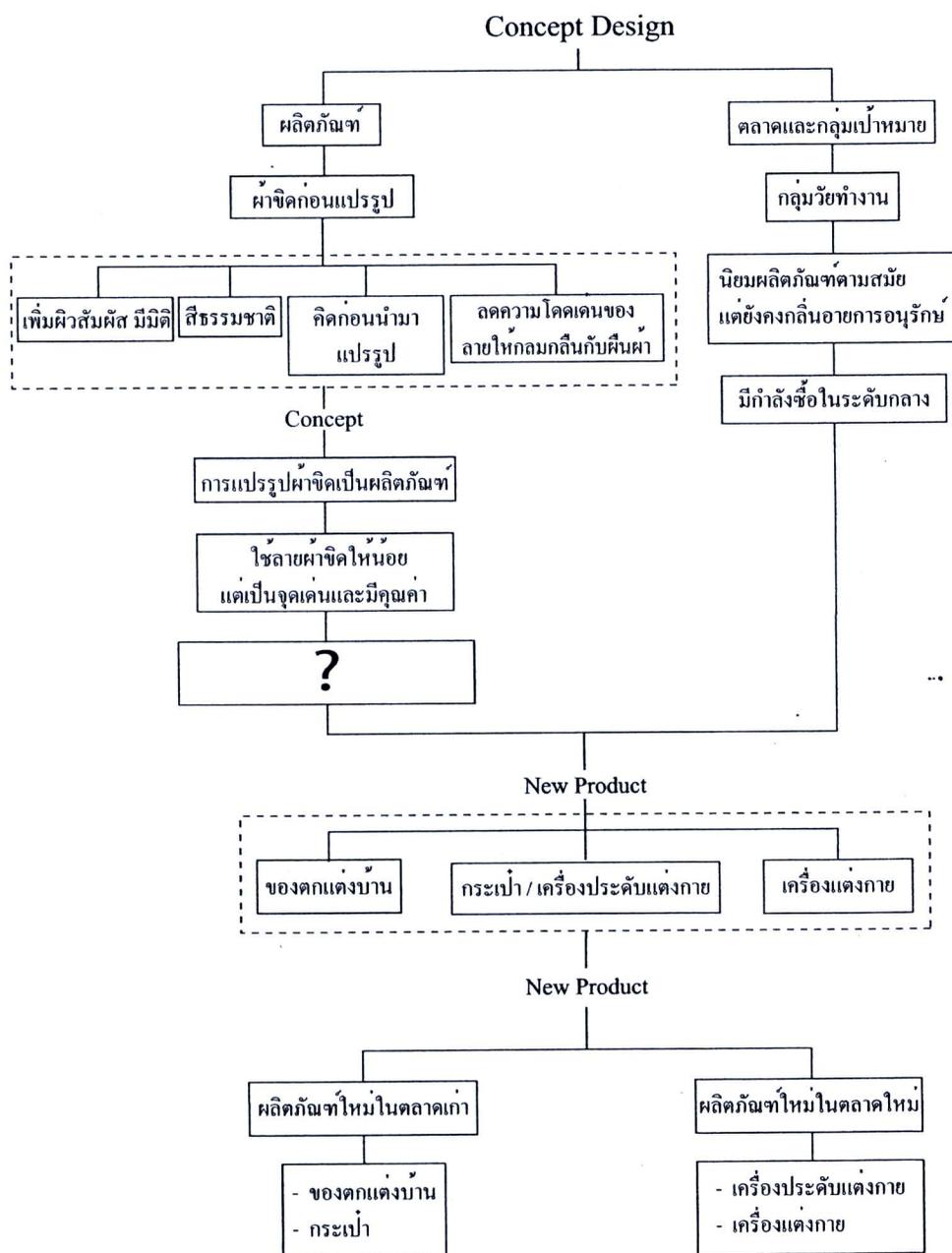

บทที่ 4

การออกแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าจืด

4.1 กรอบแนวคิดในการออกแบบผ้าทอสำหรับนำไปแปรรูป

การวิเคราะห์ผ้าจืดบ้านคำพระ เพื่อหาแนวทางในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ผ้าจืด ได้วางกรอบแนวทางในการออกแบบดังนี้

แผนภาพที่ 13 แสดงกรอบสรุปแนวความคิดในการออกแบบ

4.1.1 การออกแบบจังหวะของลายผ้า (Rhythm)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าจิดบ้านคำพระนี้ เป็นการมุ่งเน้น การหาแนวทางในการนำผ้าทอจิด มาใช้ให้เกิดคุณค่า สร้างมูลค่าให้มากขึ้น ฉะนั้นในด้านการทอผ้าจิด จึงไม่ได้เป็นการออกแบบลายผ้าใหม่แต่อย่างใด แต่เป็นการให้ชาวบ้านทอลายที่ทออยู่เป็นประจำ แต่เป็นการออกแบบจังหวะในการวางตำแหน่งของลาย และสี ให้อยู่ในจังหวะที่เหมาะสมในการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

ฉะนั้นในด้านการทอผ้าจิด จึงมิได้เป็นการออกแบบลายผ้าใหม่แต่อย่างใด แต่เป็นการให้ชาวบ้านทอลายที่ทออยู่เป็นประจำ เพียงแต่ผู้วิจัย จะให้คำแนะนำในด้านของการเลือกลายออกแบบจังหวะในการวาง และการเลือกคู่สี ให้เหมาะสม เท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาหนึ่งที่ทำให้ ผ้าทอลายจิดไม่เหมาะแก่การนำไปแปรรูป คือ ผ้าทอจิด มีจังหวะของการวางลายมากเกินไป แม้ลายจิดจะเป็น สิ่งสำคัญที่สุด ในการที่จะประกอบเป็นผ้าทอจิด เพราะถือได้ว่าลายเป็นตัวบ่งบอกเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผ้าทอลายจิด ตัวอย่างเช่นผ้าทอ 1 ผืน จุดที่จะเรียกว่าเป็นจิดคือส่วนที่เป็นลายจิด หรือชาวบ้านจะเรียกการทอมาถึงจุดที่ต้องทอลายนี้ว่าการเก็บจิด หรือการเก็บลาย ฉะนั้นจากการวิจัยพบว่าในผ้าทอ 1 ผืน หรือทอผ้า 1 หูก ความยุ่งยากจะอยู่ในช่วงของการเก็บลาย หรือการเก็บจิดนั่นเอง

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ทั้งในเรื่องของการต้องใช้เวลาในการเก็บลาย ทำให้ผู้ทอรู้สึกถึงความยุ่งยากในการทอลายจิดที่มากเกินไป ทั้งที่ลายที่มากนั้นก็นำมาซึ่งปัญหาในการแปรรูปด้วยเช่นกัน

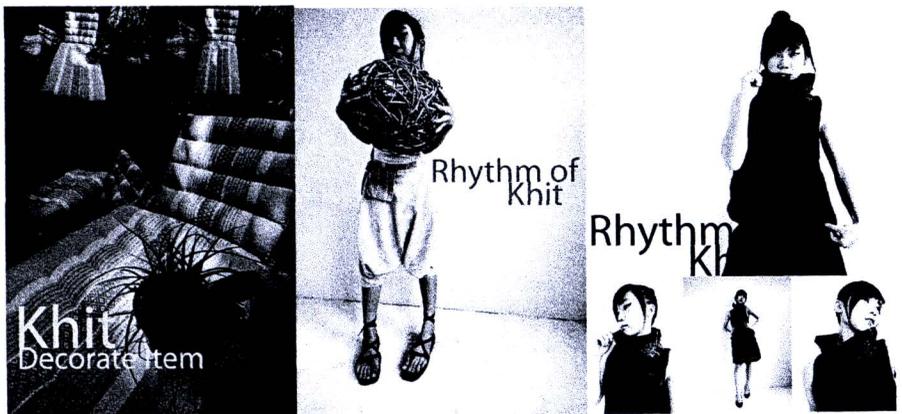

ภาพที่ 28 แสดงตัวอย่างผลงานการออกแบบจังหวะของลายผ้าจิด

4.1.2 การเลือกใช้สี

สี เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ผ้าทอที่จะนำมาแปรรูป มีความสวยงาม เหมาะสมแก่การนำไปใช้ ร่วมกับการแต่งกายหรือร่วมกับผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้หรือไม่ จากการศึกษาพบว่า ชาวบ้านยังคงขาดความรู้ ในด้านของการเลือกใช้สีหรือการจับคู่สีให้เหมาะสมกับลูกค้าในแต่ละกลุ่ม การเลือกคู่สี ในการทอผ้าลายชนิด ได้แยกออกเป็น 2 แนวทางคือ

1) เลือกใช้สีแบบกลมกลืนกันทั้งผืนผ้า โทนสีชมพูขาว ฟ้าขาว เทาขาว ครีมเขียวอ่อน ครีมน้ำตาล เป็นต้น สำหรับนำไปใช้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่เน้นสีที่สบายตา เหมาะกับการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน หรือเครื่องแต่งกายสำหรับวัยรุ่น วัยทำงานตอนต้น

ภาพที่ 29 แสดงตัวอย่างการเลือกใช้สีกลมกลืนกันทั้งผืนผ้า

2) เลือกใช้สีตัดกัน โดยเลือกสีขาว ดำ แดง ซึ่งเป็นสีที่ชาวบ้านนิยมเลือกใช้เป็นอย่างมาก แต่ขาดการนำมาใช้ในปริมาณที่เหมาะสม จึงได้นำมาใช้ในการทอผ้าสำหรับนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้มีกลิ่นอายของการอนุรักษ์ อาทิเช่น ผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน เครื่องแต่งกาย สำหรับกลุ่มที่นิยมผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นแนวอนุรักษ์นิยม

ภาพที่ 30 แสดงตัวอย่างการเลือกใช้สีตัดกัน

4.1.3 ออกแบบผ้าจิดสำหรับใช้ตกแต่งในผลิตภัณฑ์

ในการแปรรูปผ้าจิดเป็นผลิตภัณฑ์ หากจะให้คงเอกลักษณ์ของลายจิด สามารถบอกได้ว่า แปรรูปจากผ้าทอลายจิด จำเป็นต้องใช้ในส่วนที่มีลายจิด ซึ่งหากการทอไม่ได้คำนึงถึงการแปรรูปตั้งแต่ขั้นต้น ทำให้การนำผ้าทอลายจิดไปแปรรูป จะต้องตัดผ้าทอในส่วนของลายจิดมาใช้ในการแปรรูปซึ่งทำให้ต้นทุนสูง หรือหากจะนำมาแปรรูปทั้งผืน ก็ทำให้ขาดความงามเนื่องจากมีจังหวะของลายที่มากเกินไป

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดแนวคิดในการออกแบบขนาดของผ้าทอจิดใหม่ ให้เป็นลักษณะของผ้าจิด สำหรับนำไปตกแต่งเฉพาะจุด ที่ต้องการสร้างจุดเด่น โดยใช้ชื่อเรียก ผ้าจิดนี้ว่า “ผ้าจิดแต่ง”

โดยลายที่ชาวบ้านเลือกมาทดลองทอ เป็นผ้าจิดแต่ง คือลายที่ชาวบ้านเรียกว่า ลายกบ เนื่องจากได้วางกรอบแนวทางในการเลือกลาย ให้กับชาวบ้าน คือ ควรเป็นลายที่มีรูปทรงชัดเจน ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ที่ใช้ร่วมกับผลิตภัณฑ์อื่นๆในชีวิตประจำวันได้

จิดแต่งจะมีเอกลักษณ์เฉพาะ คือ เป็นผ้าทอลายจิดสำหรับนำไปตกแต่งผลิตภัณฑ์แปรรูปโดยเฉพาะ คัดเลือกลายที่จะนำมาทดลองทอเป็นจิดแต่งลายต้นแบบ พิจารณาจากลายเดิมที่พบเห็นที่บ้านคำพระและเลือกลายที่มีลักษณะที่มีความเป็นกราฟฟิก สามารถนำไปประยุกต์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย

“จิดแต่ง” เป็นการเสนอทางเลือก ในการยังคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาผ้าทอมือ และช่วยแก้ปัญหาในการนำผ้าทอลายจิดไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้ในหลายๆด้านดังนี้.

- 1) การนำไปแปรรูป สามารถเลือกนำไปใช้ตกแต่งในส่วนที่ต้องการ โดยไม่ต้องตัดผ้าที่ทอลายจิดมาเต็มผืน ทำให้ลดต้นทุนในด้านเวลาในการทอ
- 2) การเลือกตกแต่งเฉพาะบางจุดของผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดความโดดเด่นและไม่เกิดความซ้ำของลายมากเกินไป

จัดขนาด 15 นิ้ว

ภาพที่ 31 แสดงขนาดของผ้าขิดแต่ง

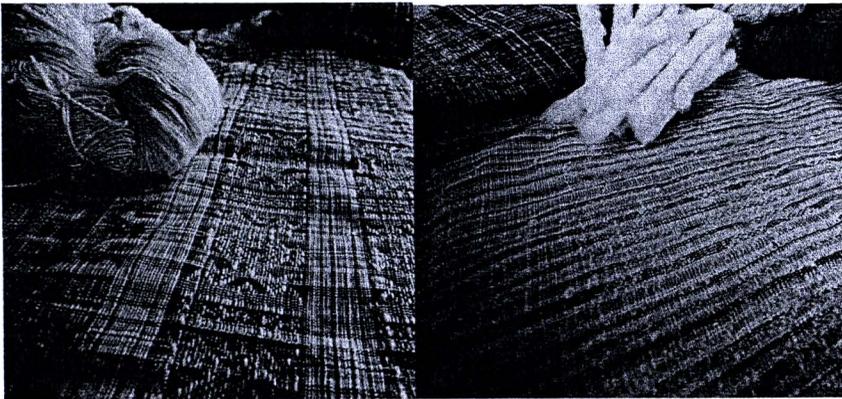

ภาพที่ 32 แสดงตัวอย่างผลงานการออกแบบที่นำผ้าขิดแต่งมาใช้

4.1.4 แนวความคิดในการลดความโดดเด่นของลาย เพิ่มความกลมกลืน และมีมิติเพิ่มมากขึ้น

นอกจากปัญหาในด้านจังหวะการซ้ำของลายที่มากเกินไปแล้ว โดยทั่วไปแล้วการทอผ้าลายจิด จะนิยมเลือกใช้สีในส่วนที่เก็บจิด ให้เป็นสีที่ตัดกันกับสีพื้น ทำให้ในส่วนที่เป็นลายจิดนั้น จะมีลักษณะที่โดดเด่นของลายออกมา เส้นด้ายหรือฝ้าย ที่นำมาทอนั้น จะใช้เส้นที่มีขนาดเดียวกันตลอดทั้งผืนผ้า ทำให้ผ้าทอลายจิดที่พบเห็น โดยส่วนใหญ่ จะมีลายที่โดดเด่น และไม่มีมิติของผืน

จากปัญหาดังกล่าว ได้เกิดแนวความคิดในการลดความ โดดของลายกับตัวผ้าพื้น แต่ทำให้เกิดความกลมกลืนกันทั้งผืนผ้า และสลับเส้นด้าย เส้นฝ้าย ให้มีขนาดเล็ก ใหญ่ ไม่เท่ากัน เพื่อทำให้เกิดมิติขึ้นในผืนผ้า

ภาพที่ 33 แสดงตัวอย่างผลงานการลดความ โดดของลายจิด และเพิ่มมิติให้ผืนผ้า

ภาพที่ 34 แสดงตัวอย่างผลงานการออกแบบการลดความ โดดของลายและสีของผ้า และเพิ่มมิติให้กับผืนผ้า

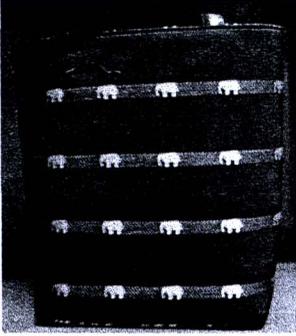
4.2 กรอบแนวคิดในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์เดิมมาพัฒนาการออกแบบ

จากการศึกษาพบว่าผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าของศูนย์วิสาหกิจชุมชนผ้าจืดบ้านคำพระ ที่มีกลุ่มสมาชิกผลิตจำนวนมาก และยังคงผลิตอยู่อย่างต่อเนื่อง คือ ผลิตภัณฑ์กระเป๋า หมอนอิง และ เสนอแนะแนวทางในการแปรรูปผ้าจืดสู่ผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้า ซึ่งจากเดิมยังไม่พบเห็นมากนัก โดยผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทที่จะนำมาพัฒนาอยู่ภายใต้กรอบแนวความคิด ในการพัฒนาผ้าทอก่อน การแปรรูป และกรอบแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าจืด

4.3 กรอบแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าจืด

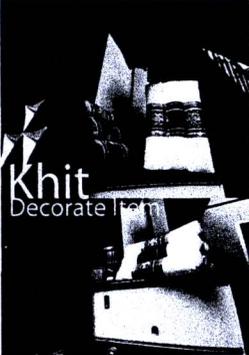
4.3.1 ใช้ลายผ้าจืดให้น้อย แต่เป็นจุดเด่นให้เกิดมูลค่าและคุณค่ากับผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบการใช้ผ้าลายจืดทำกระเป๋าแบบเดิมและแบบใหม่ 1

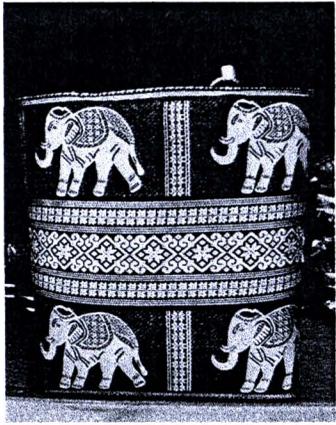
ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าจืดเดิม	ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าจืดใหม่
	

4.3.2 หลีกเลี่ยงการใช้ผ้าทอลายจืดทั้งผืน โดยการปรับมาผสมผสานระหว่างผ้าจืดตกแต่ง กับผ้าพื้นอื่นๆเพื่อลดการซ้ำของลายจืด ทำให้สามารถใช้ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าจืดนี้ได้ในชีวิตประจำวัน หรือร่วมกับผลิตภัณฑ์อื่นๆได้

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบการใช้ผ้าลายจืดทำหมอนแบบเดิมและแบบใหม่

ผลิตภัณฑ์หมอนจืดเดิม	ผลิตภัณฑ์หมอนจืดใหม่
	

4.3.3 คำเนื่งถึงรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายได้
 ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบการใช้ผ้าลายจิดทำกระเป๋าแบบเดิมและแบบใหม่ 2

ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าจิดเดิม	ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าจิดใหม่
	

4.4 แบบร่าง

จากการศึกษาวิจัยและได้ข้อมูลต่างๆมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และได้กำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบดังกล่าวข้างต้น ได้นำมาทำการออกแบบตามขั้นตอนการออกแบบ เพื่อนำมาคัดเลือกในการทำต้นแบบต่อไป

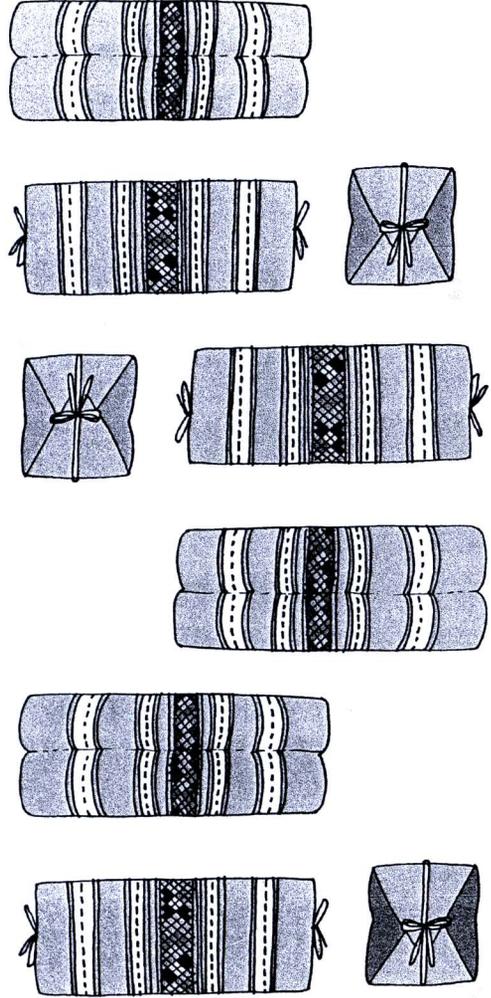
4.4.1 Mood Board กำหนดเป้าหมายและแนวทางการออกแบบ

ภาพที่ 35 Mood Board แสดงกลุ่มเป้าหมายและแนวทางการออกแบบ

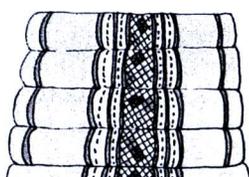
4.4.2 แบบร่างหมอน

Sketch Design

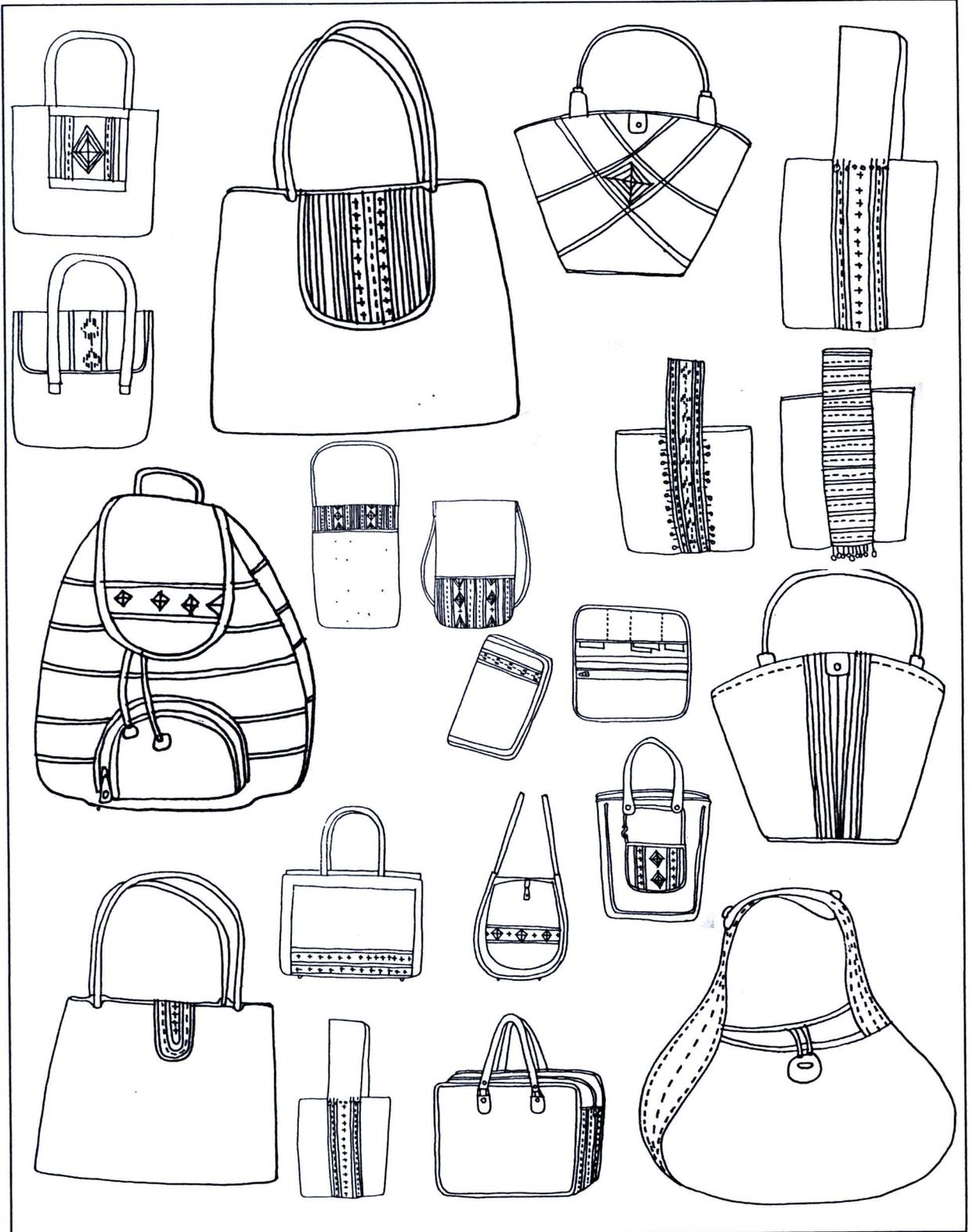

ภาพที่ 3.1 แบบร่างหมอน

Sketch Design

4.4.3 แบบร่างกระเป๋า

ภาพที่ 37 แบบร่างกระเป๋า

Sketch Design

ภาพที่ 38 แสดงแบบร่างกระเป๋าแบบลงสี

4.4.4 แบบร่างเครื่องแต่งกาย

sketch idea

แบบร่างแนวความคิด

ภาพที่ 39 แบบร่างเครื่องแต่งกาย 1

sketch idea

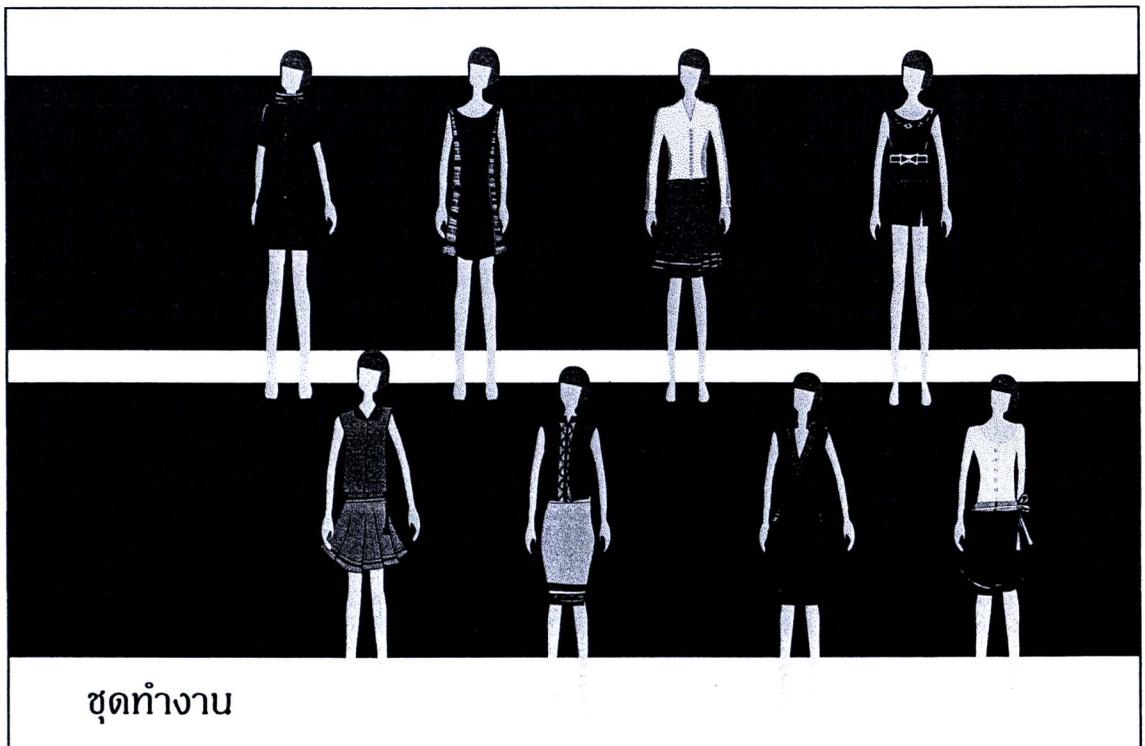
แบบร่างแนวความคิด

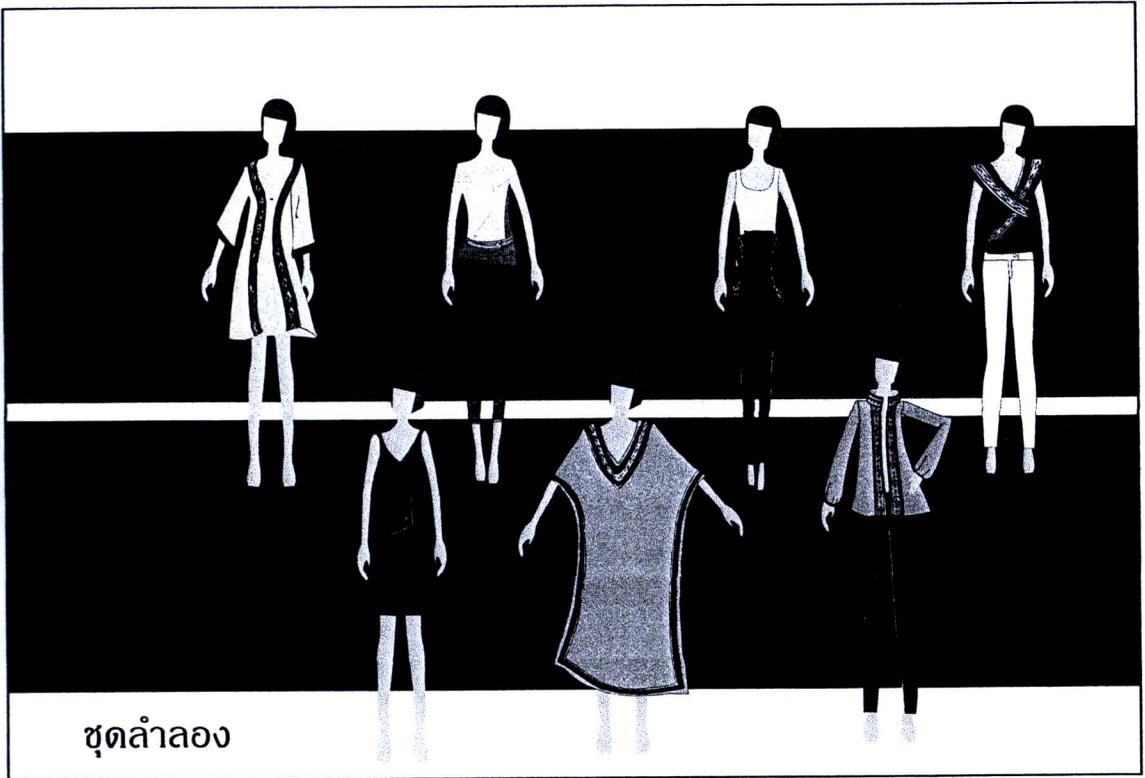
ภาพที่ 40 แบบร่างเครื่องแต่งกาย 2

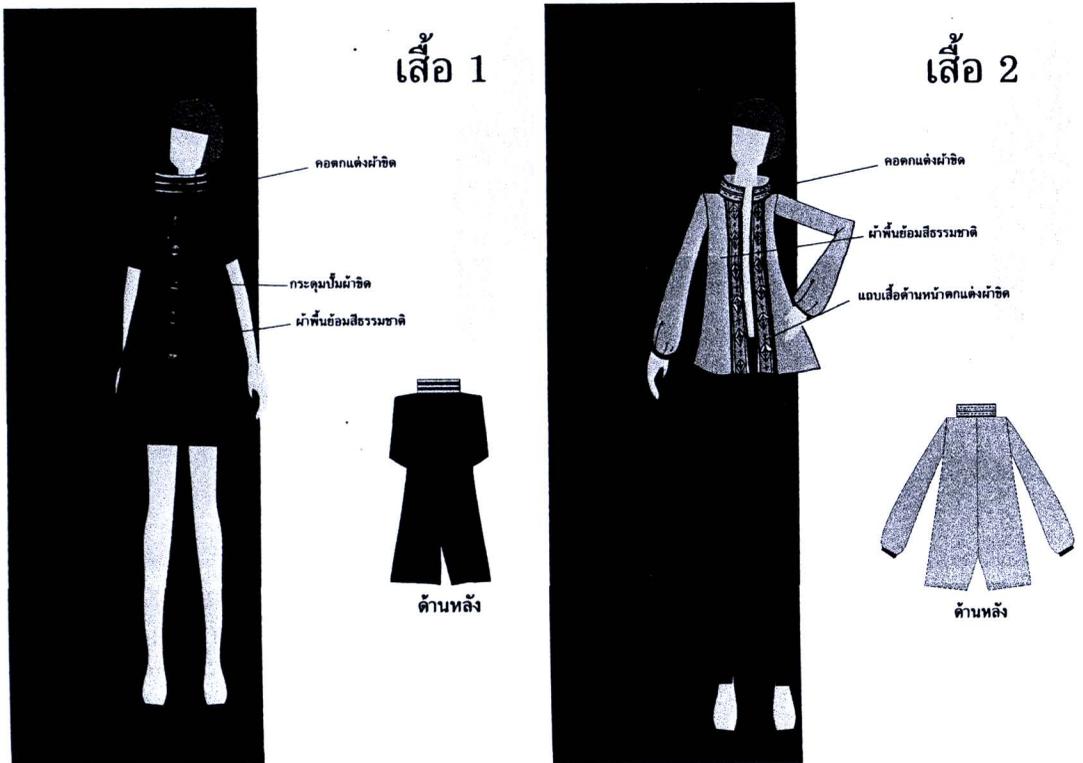
ภาพที่ 41 แบบร่างเครื่องแต่งกายชุดกลางคืน

ภาพที่ 42 แบบร่างเครื่องแต่งกายชุดทำงาน

ภาพที่ 43 แบบร่างเครื่องแต่งกายชุดลำลอง

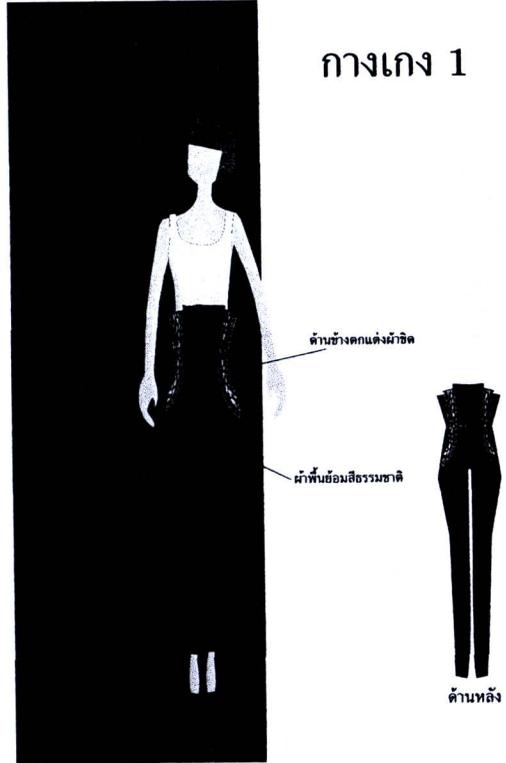

ภาพที่ 44 แสดงแบบเครื่องแต่งกาย 1

เสื้อ 3

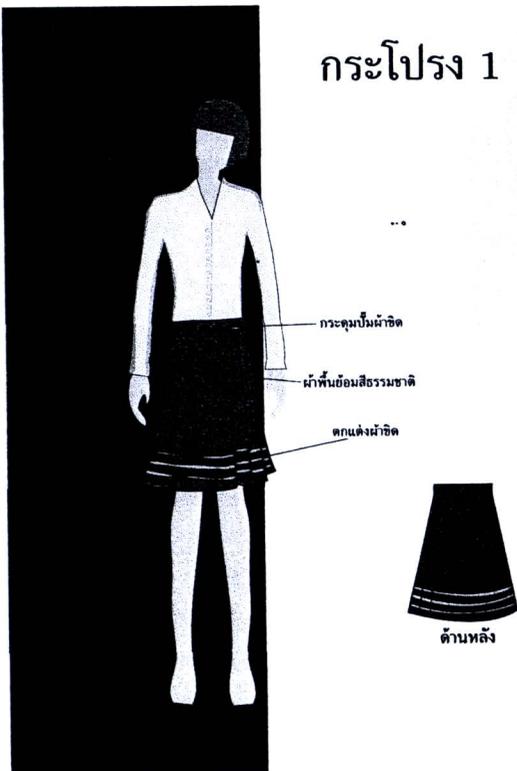

กางเกง 1

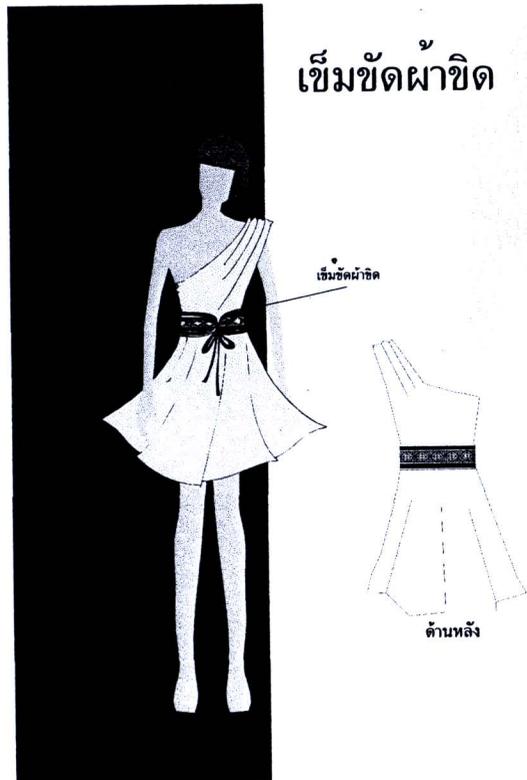

ภาพที่ 45 แสดงแบบเครื่องแต่งกาย 2

กระโปรง 1

เข็มขัดผ้าซิด

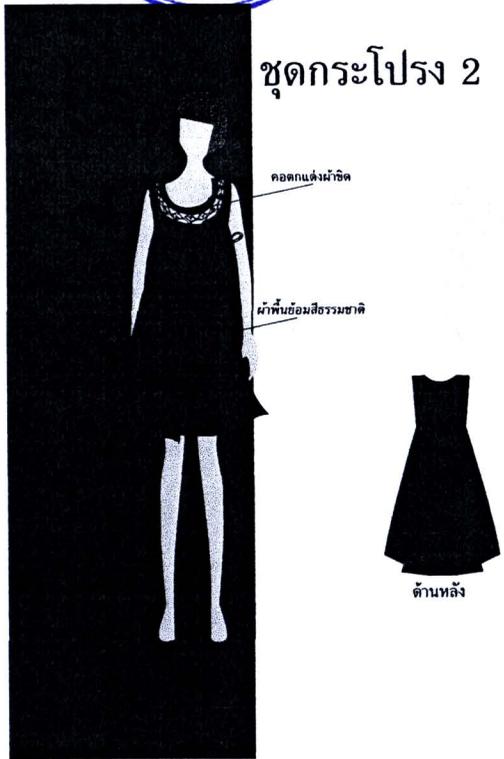

ภาพที่ 46 แสดงแบบเครื่องแต่งกาย 3

ชุดกระโปรง 1

ชุดกระโปรง 2

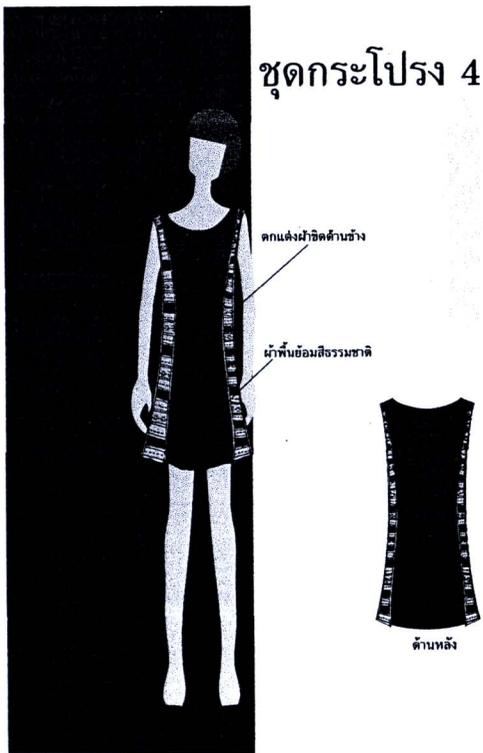

ภาพที่ 47 แสดงแบบเครื่องแต่งกาย 4

ชุดกระโปรง 3

ชุดกระโปรง 4

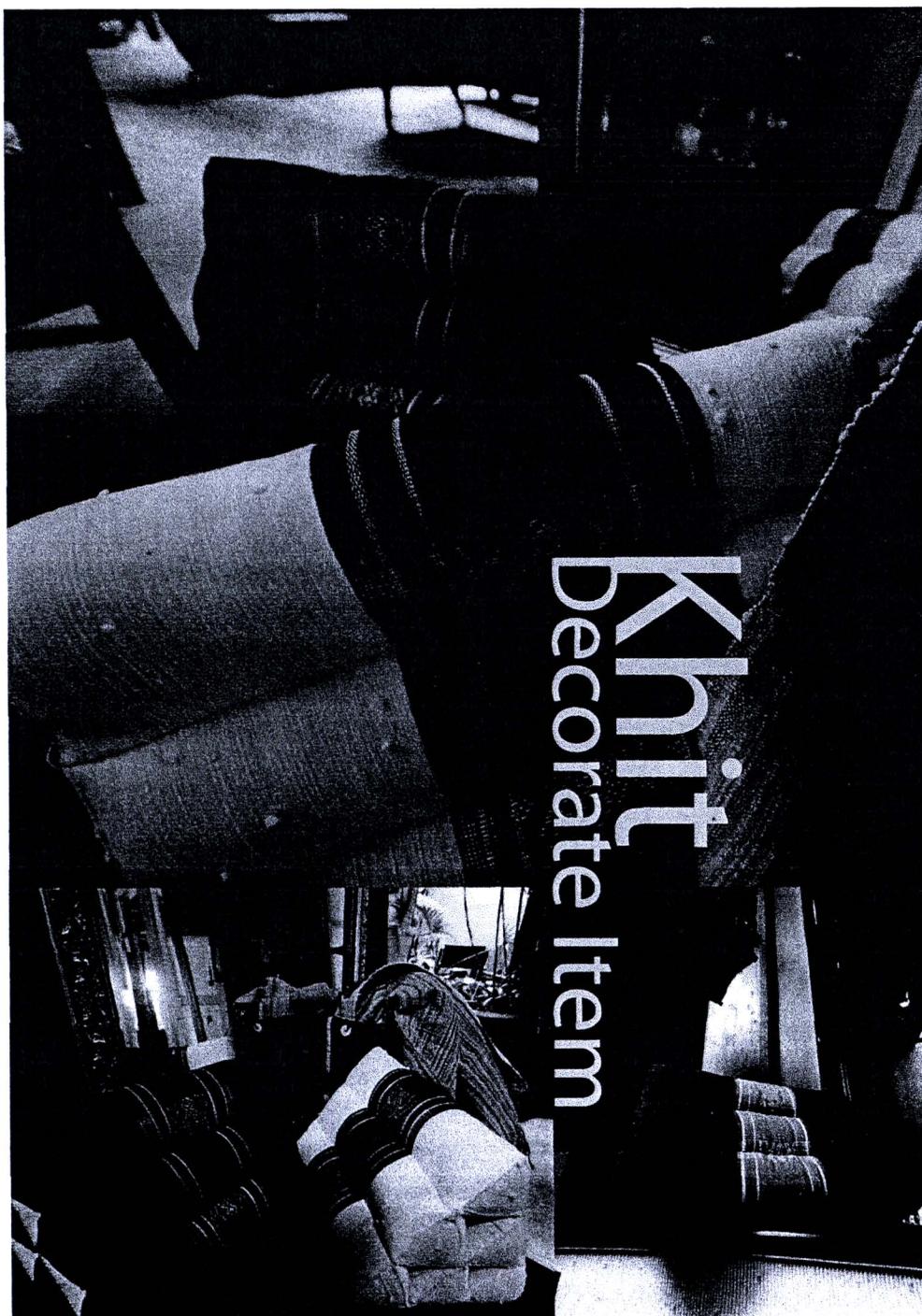

ภาพที่ 48 แสดงแบบเครื่องแต่งกาย 5

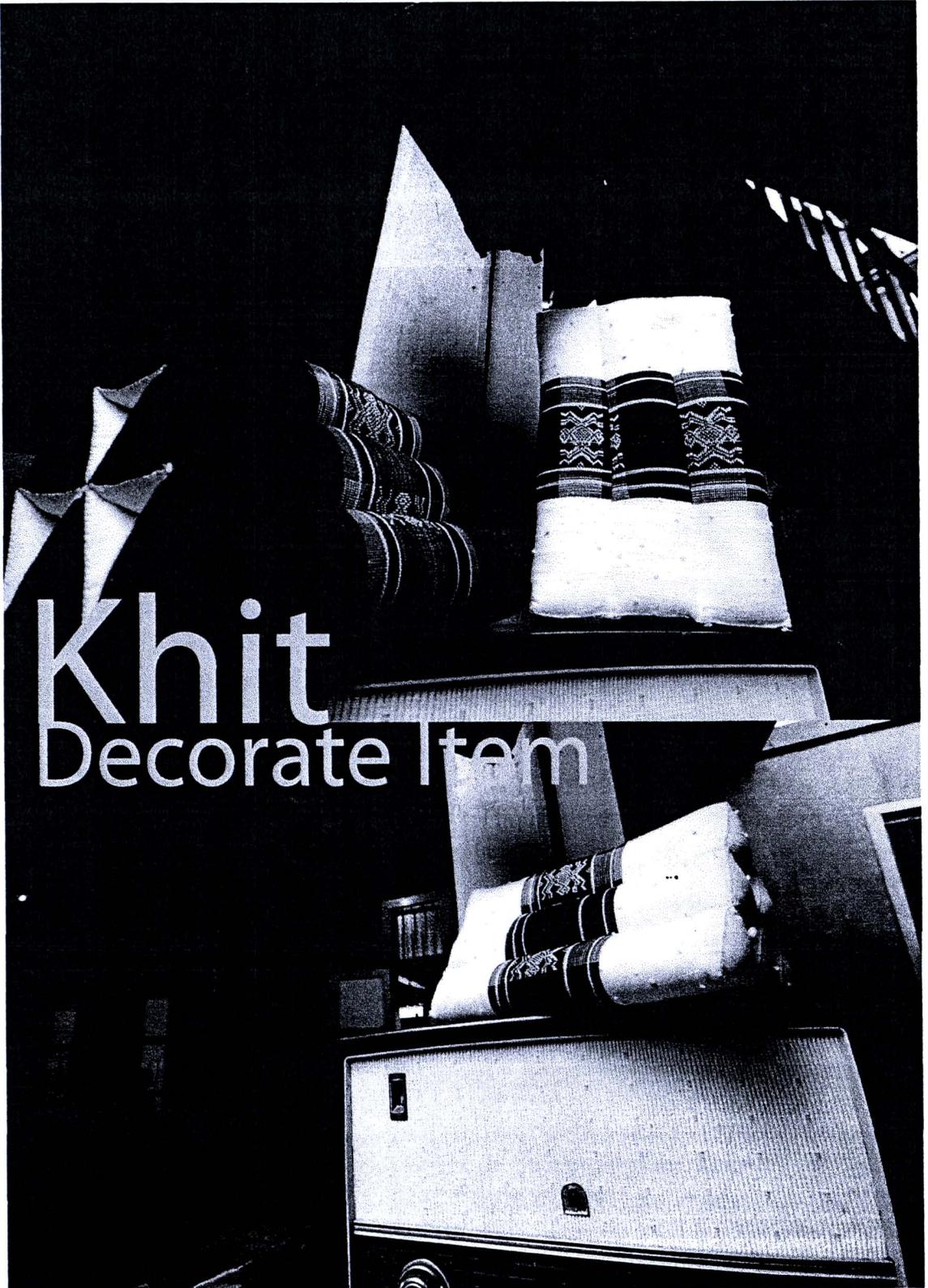
4.5 ต้นแบบผลิตภัณฑ์

จากแบบร่างที่ได้ทำการออกแบบทั้งหมด ได้คัดเลือก เพื่อทำต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูป โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ

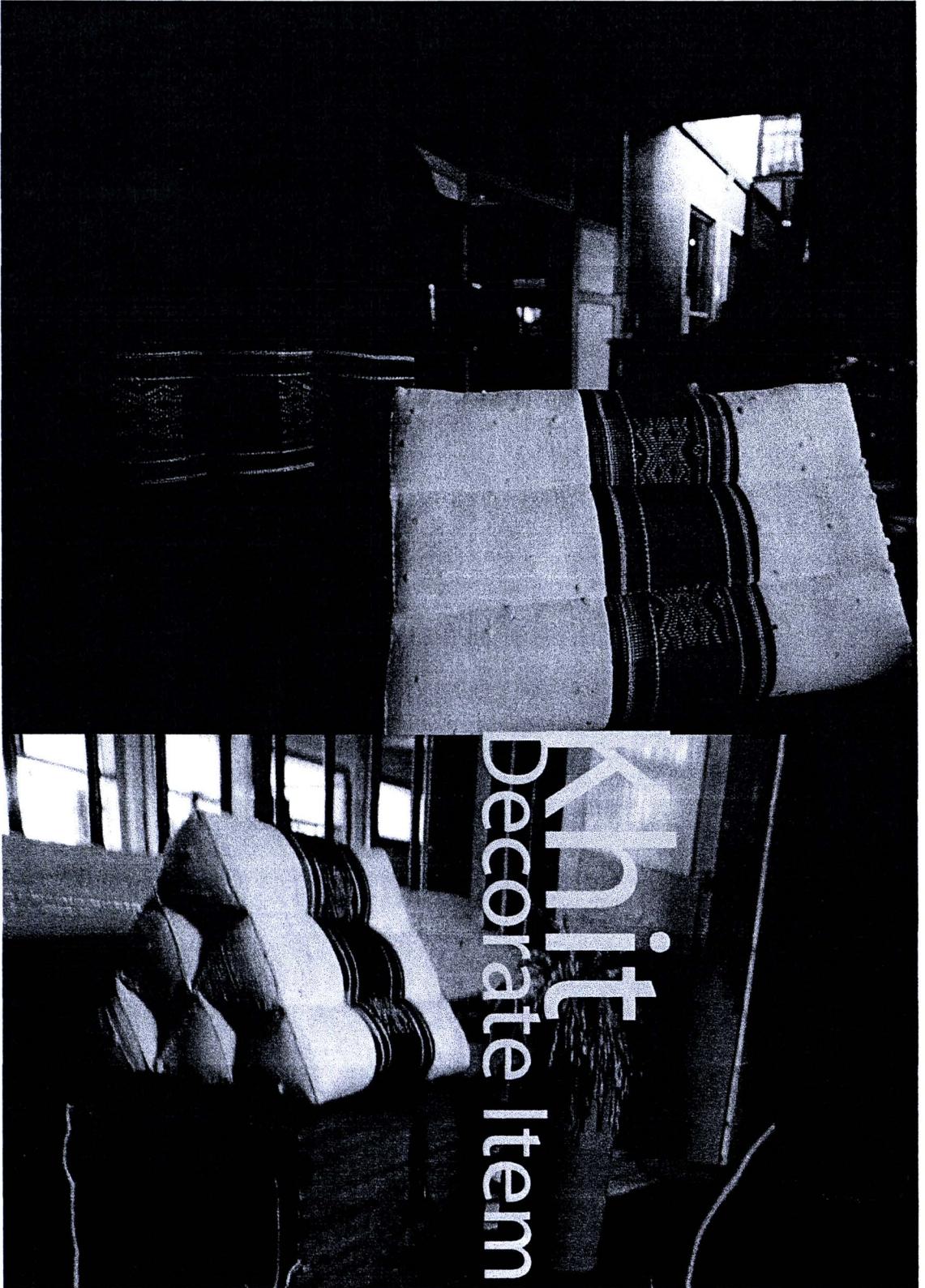
4.5.1 ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมอน

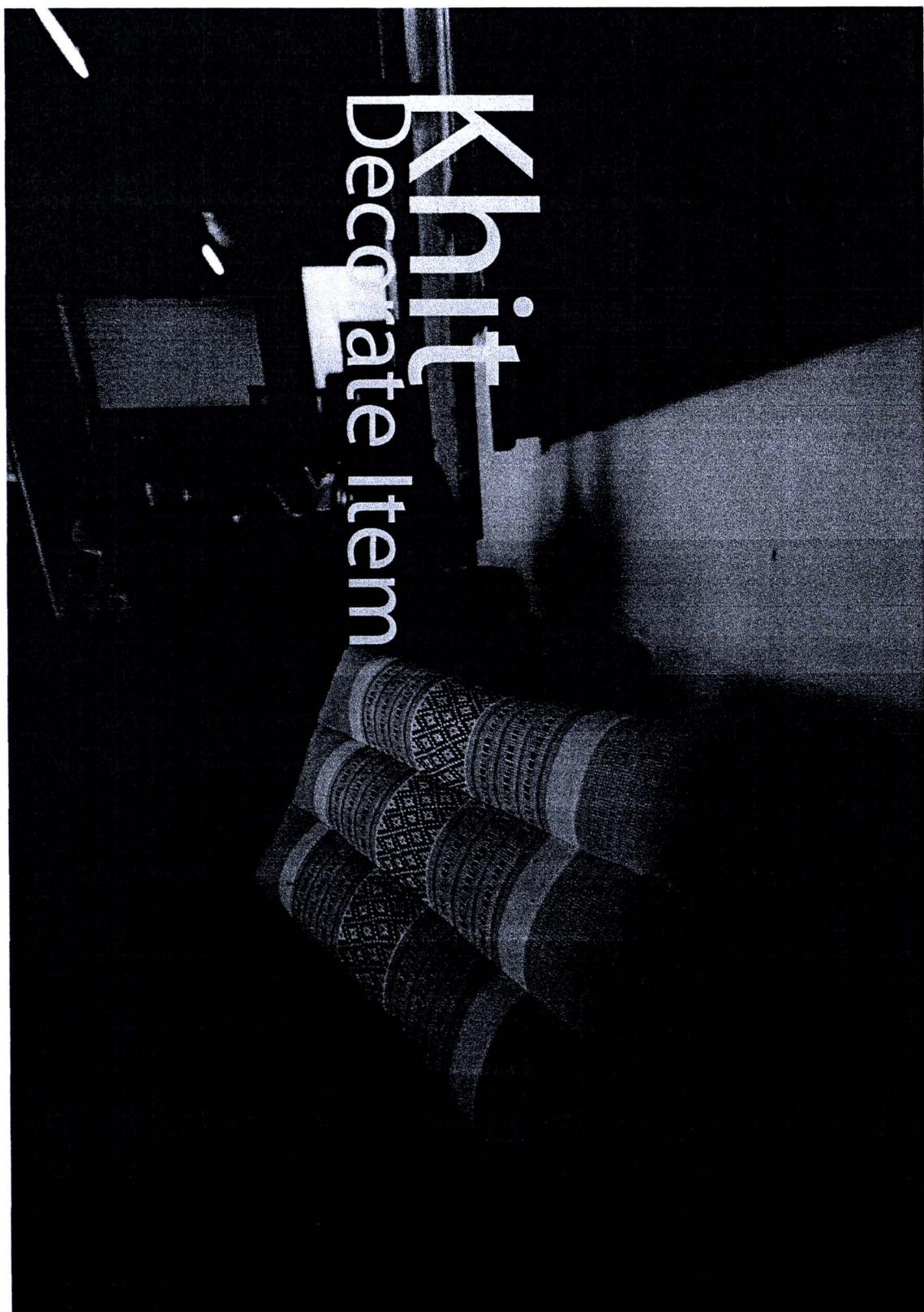
ภาพที่ 49 ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมอน 1

ภาพที่ 50 ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมอน 2

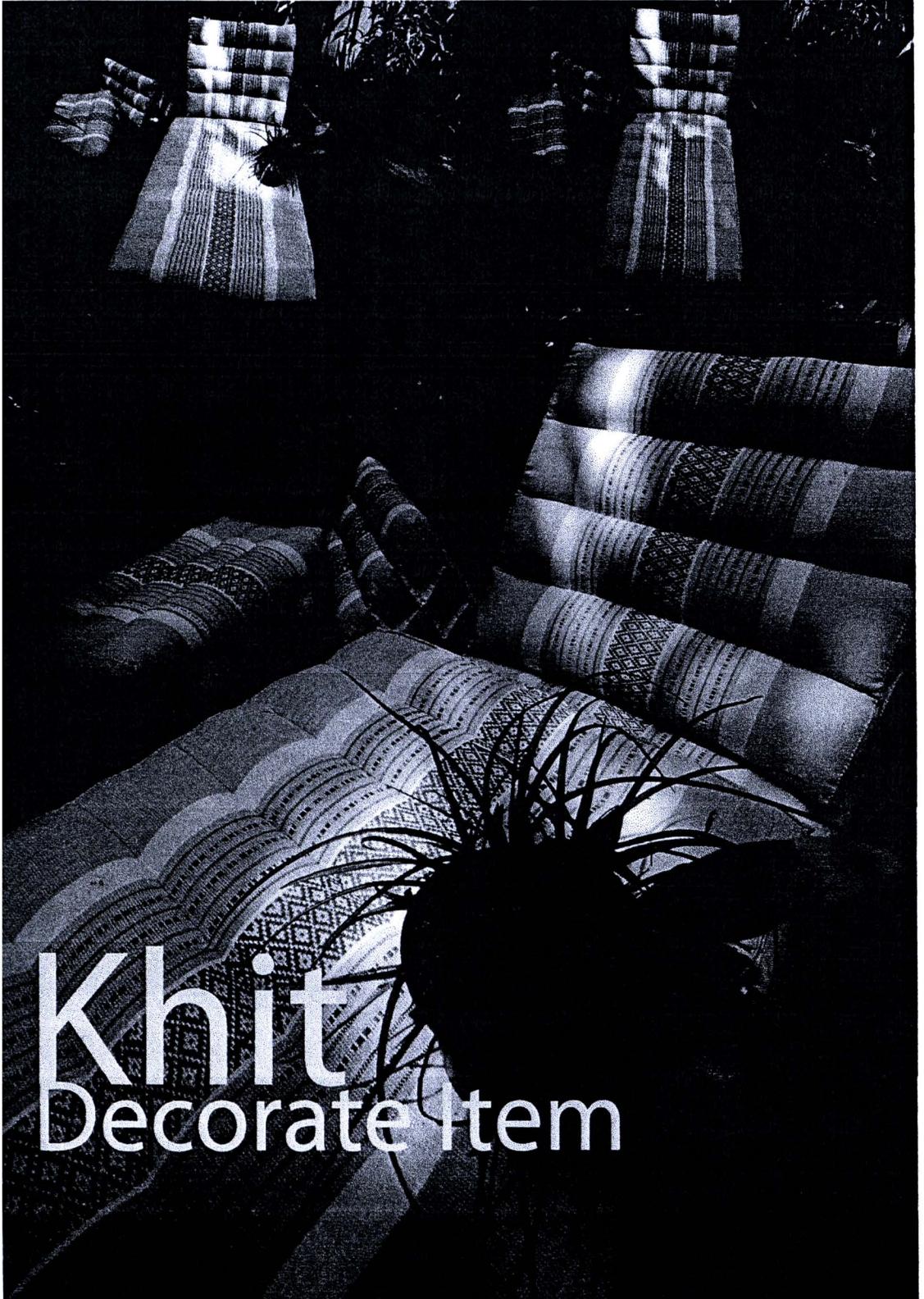
ภาพที่ 51 ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมอน 3

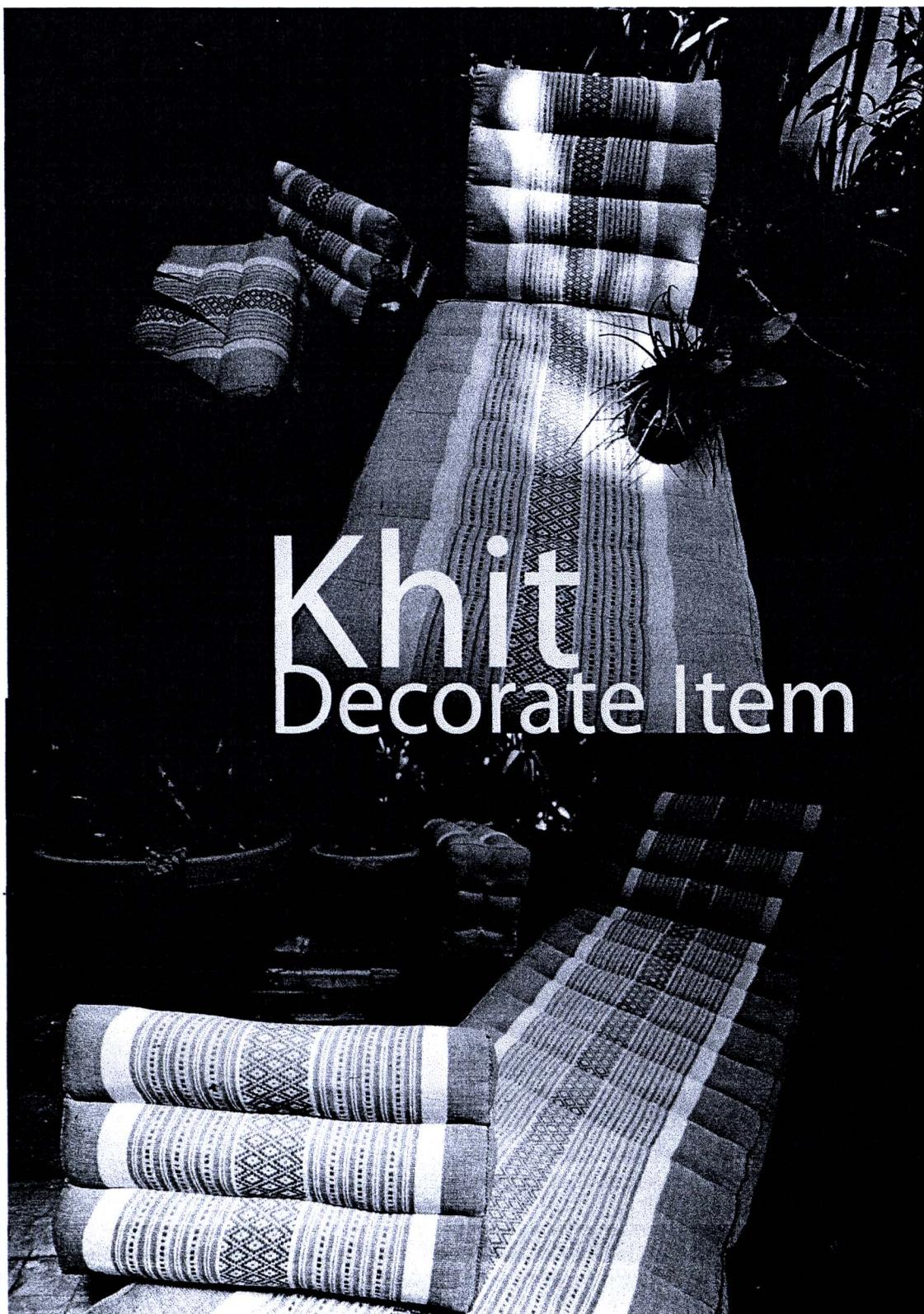
ภาพที่ 52 ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมอน 4

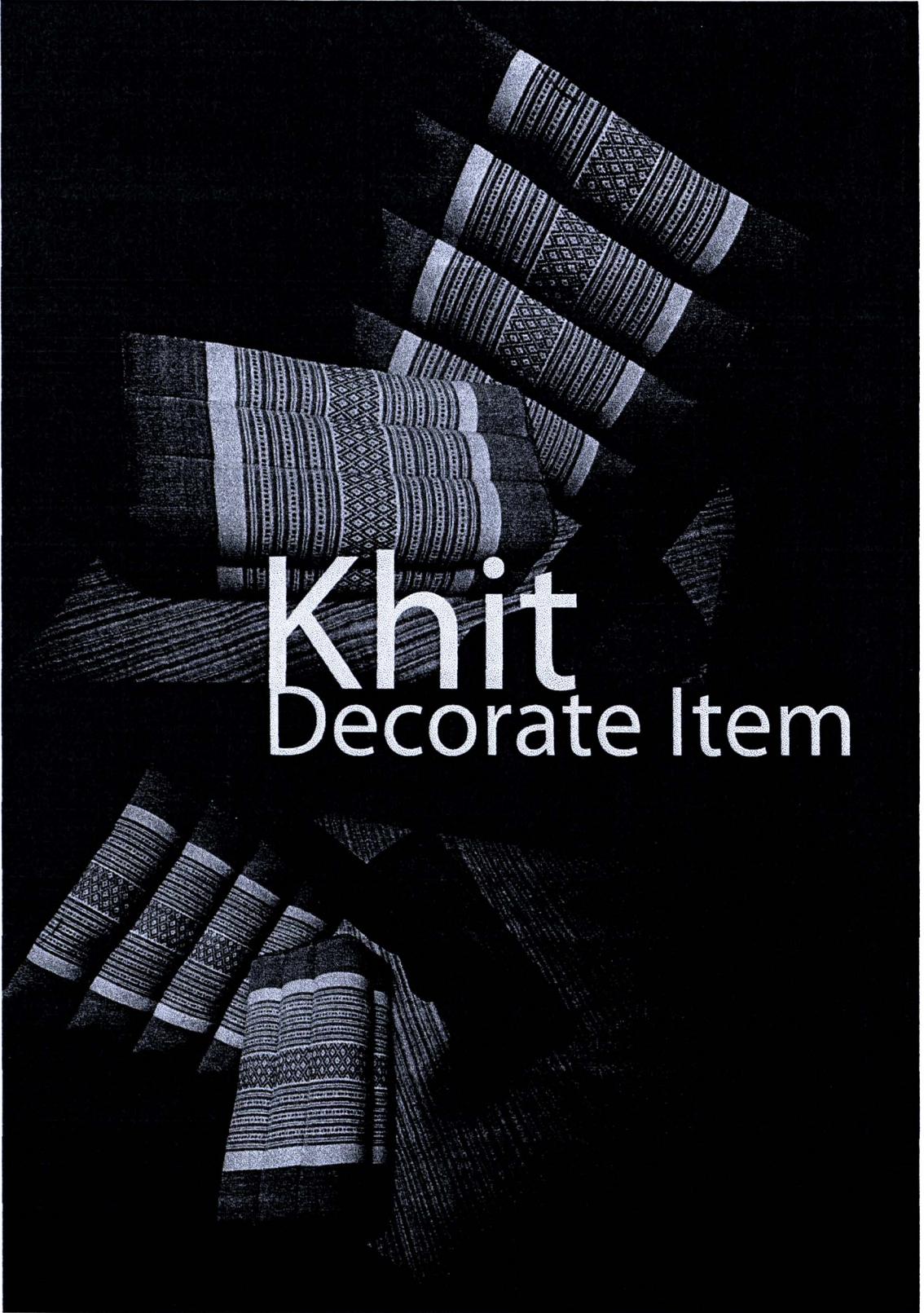
ภาพที่ 53 ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมอน 5

ภาพที่ 54 ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมอน 6

ภาพที่ 55 ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมอน 7

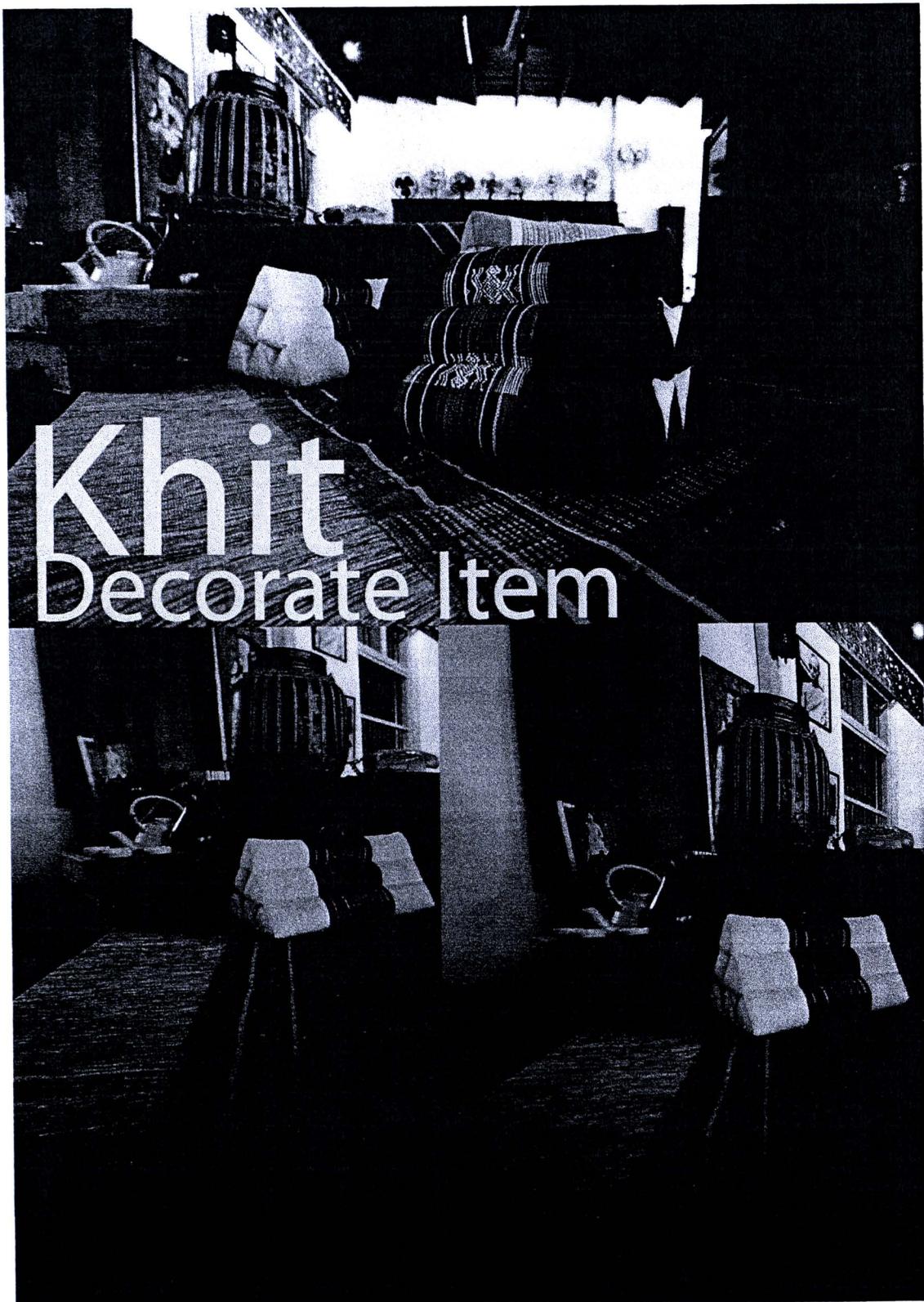

ภาพที่ 56 ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมอน 8

4.5.2 ต้นแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน

ภาพที่ 57 ต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมเตียง 1

ภาพที่ 58 ต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมเตียง 2

4.5.3 ดั้งแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า

ภาพที่ 59 ดั้งแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า 1

Rhythm of Khit

ภาพที่ 60 ต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า 2

ภาพที่ 61 ต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า 3

ภาพที่ 62 ต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า 4

4.5.4 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย

Rhythm of Khit

ภาพที่ 63 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 1

Rhythm of Khit

ภาพที่ 64 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 2

Rhythm of Khiti

ภาพที่ 65 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 3

Rhythm of Khit

ภาพที่ 66 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 4

Rhythm of Khit

ภาพที่ 67 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 5

ภาพที่ 68 ดันแบบเครื่องแต่งกาย 6

ภาพที่ 69 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 7

Rhythm of Knit

ภาพที่ 70 คั่นแบบเครื่องแต่งกาย 8

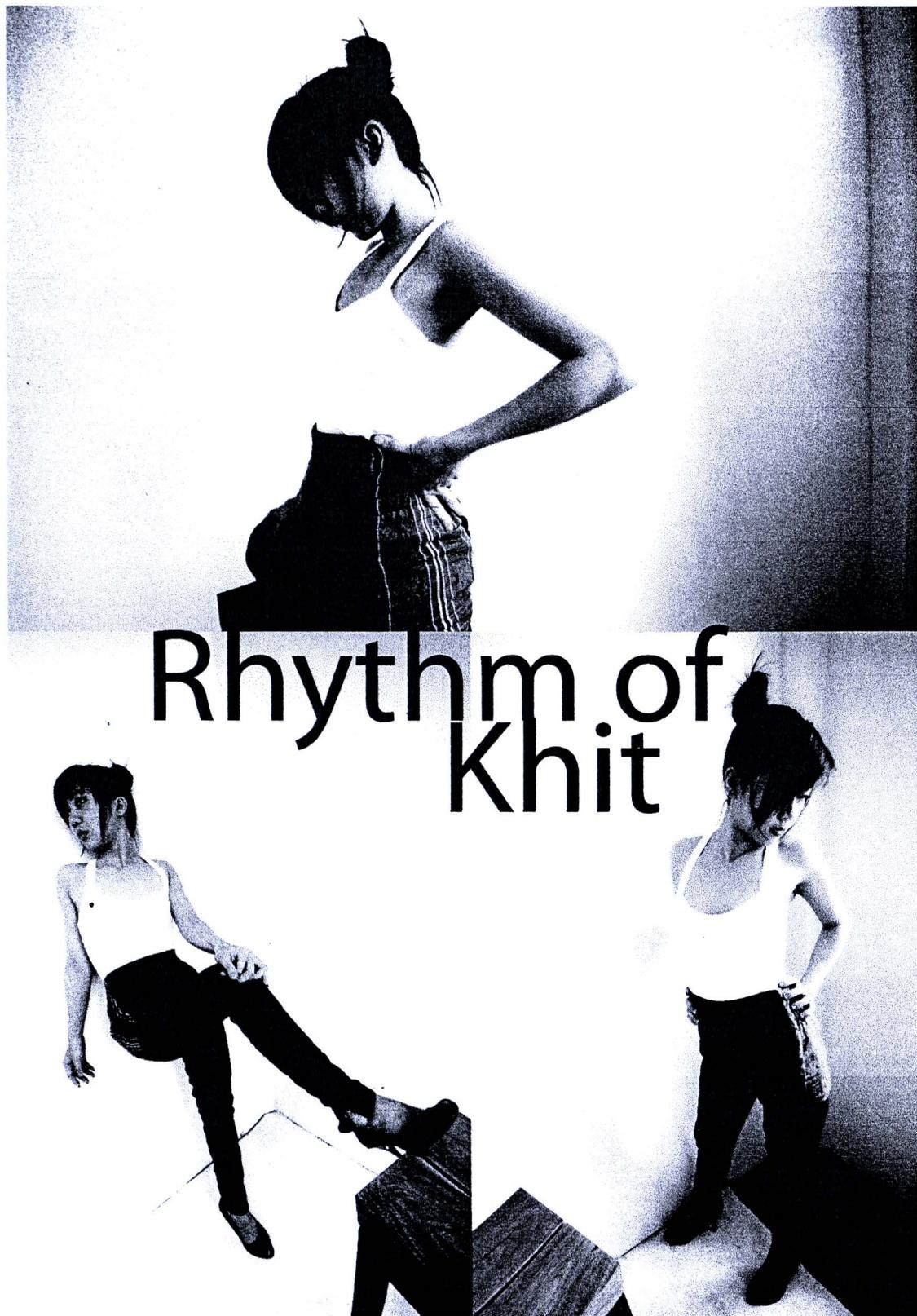
Rhythm of Khit

ภาพที่ 71 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 9

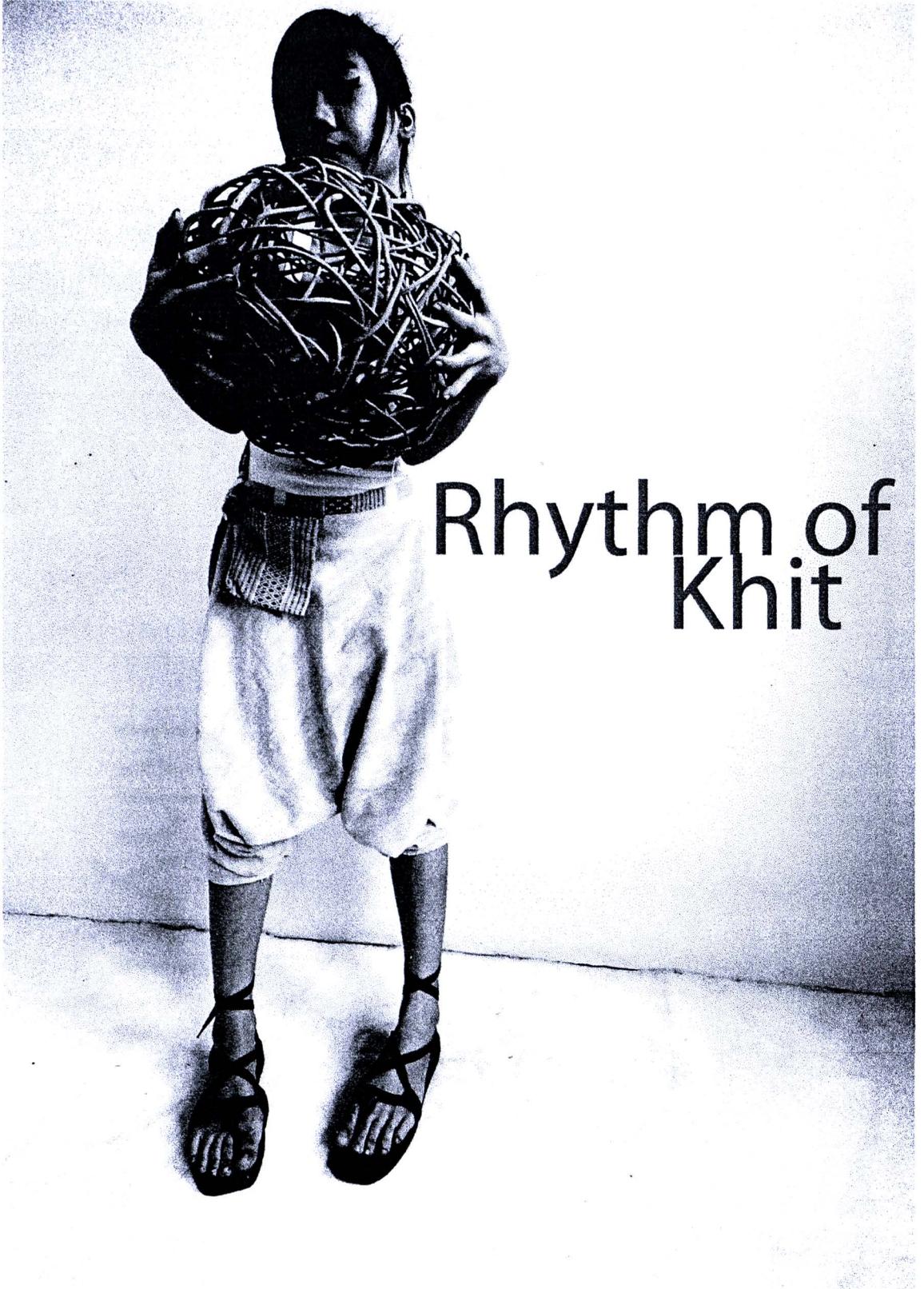
Rhythm of Khit

Rhythm of Khit

ภาพที่ 73 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 11

Rhythm of Khit

ภาพที่ 74 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 12

Rhythm of Khiti

ภาพที่ 75 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 13

Rhythm of Khit

ภาพที่ 76 ต้นแบบเครื่องแต่งกาย 14

Rhythm of
Khit

Rhythm of
Khit

4.5.5 ต้นแบบเครื่องประดับแต่งกาย

Rhythm of Khit

ภาพที่ 78 ต้นแบบเครื่องประดับแต่งกาย 1

Rhythm of Khit

ภาพที่ 79 ต้นแบบเครื่องประดับแต่งกาย 2